

ВИСВЯЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО ЄПІСКОПА

НЬО ЙОРК. — Від 2,000 до 2,500 осіб, за обчисленнями американських газет, зявилося в грецькій православної катедрі на 74-тій вулиці на тригодинну церемонію висвячення архимандрита Богдана на єпископа української православної церкви в Америці.

Висвячення докрано на основі грамоти єкуменічного патріарха, архієпископа каргородського, о. Веняміна І-го. Свячення докрано архієпископа Атеніогорас, зверхник грецької православної церкви на західній півкулі, й єпископ Калістос з Сан Франсіско.

Американські часописи подали були в суботу й неділю життєписи нового єпископа, подаючи при тому, що нинішній єпископ служив колись в міністерстві внутрішніх справ Західної Української Республіки, що тоді вела війну з Польщею за посідання східної Галичини. Підчас висвячення представники преси були видимо захоплені довгим виробленим церемоніальним східної церкви. Вони звернули увагу головно на ту частину церемоніялу, в котрій архієпископ, обернувшись до вірних питався: „Чи має він стати єпископом?“, а хор і вся церква відповіла: „Так!“ і архієпископ на те став розвивати ризи нового єпископа й одблєкати його в них.

Зполудня в „Йорквил Касіно“ відбувся святочний обід, що наповнив гістьми цілу салю. Тост-мастером був о. Іван Гундак. Новому єпископу подали: по англійськи єпископ Калістос, по грецьки архієпископ Атеніогорас, по українськи багато українських бесідників, що промовляли від різних місцевих і посідницьких організації, церковних і світських.

Обширніші звідомлення про це подію принесли: „Нью Йорк Таймс“, „Нью Йорк Ворлд-Телеграм“ та „Нью Йорк Америкен“.

БОРІТЬБА ЗА РЕФОРМУ СУДУ.

ВАШІНГТОН. — Сенатор Ла Фолет виступив в суботу на радіо з промовою за реформу найвищого суду. Він доказував, що найвищий суд викривлює волю народу й повинен бути зреформований так, щоби воля народу знайшла свій вислів у законодавстві. Він говорив, що старі судді звичайно мають застарілі пересуди проти новини й здержують поступ краю.

На другий день сенатор Ковплєнд виступив на радіо з промовою проти реформи суду, кажучи, що план президента Рузвельта не годиться з конституцією.

Обі сторони сподіваються предовгої ще боротьби в цій справі.

ГАЗОВІ БОМБИ В ФІЛЬМОВИХ ТЕАТРАХ.

НЬО ЙОРК. — У 6 фільмових театрах підкинули газу симпатиків робітників фільмових театрів. Деколи вибухаючі бомби розбивали скло, а це каліди гостей.

На домагання власників у неділю театрів стерегла поліція.

СЛІДСТВО НАД ВБИВСТВОМ ЮНІЙНОГО ПРОВІДНИКА.

НЬО ЙОРК. — Джан Бреслін, прокуратор повіту Берген, у стейті Нью Джерзі, видає публічну заяву про вбивство Нормана Редвуда, провідника юнії робітників, працюючих при будові підземних залізниць, що згинув дня 19-го лютого в Тінеку, Не Джерзі. Прокуратор каже, що Россоф, конструктор будови підземної залізнички на 6-тій евеню, грозив кілька разів Редвудові вбивством. У цьому вбивстві, каже прокуратор, були теж заінтересовані деякі урядники тої самої юнії, котрі брали хабарі від підпрємців та не любили Редвуда, котрий стояв вірно при юнії й робітниках.

У свій публічний заяві Россоф каже, що він Редвудові ніколи смертю не грозив і що він до його вбивства непричетний.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА КОНСЕРВАЦІЮ ЗЕМЛІ.

ВАШІНГТОН. — Президент Рузвельт вивислав до губернаторів усіх стейтів писмо, в котрім подає взір закону про консервацію землі, котрий він радить ухвалити всім стейтам.

Президент каже, що непошанування природних багатств землі мусить скінчитися катастрофою рільництва.

„СИДЯЧІЙ СТРАЙК“ У КРАМНИЦЯХ ВУЛВОРТА.

ДІТРОЙТ. — У цій околиці застрайкували дівчата, що продають товари по крамниціях Вулворта. Коло сто страйкарів засіли в крамниціях і не заходили з них вийти, не давши на зазиви заряду. Тепер заряд грозить закрити 40 крамниць, поки „сидячі страйкарки“ не покинуть крамниць. Це викинуло би з роботи коло тисяч робітниць.

НАДУЖИТТЯ В „УКРАЇНФІЛЬМ“.

(РО) На сесії центрального виконавчого комітету УССР, нарком скарбу УССР Рекіс ствердив, що чимало установ і заведень допускається надужиття і ломить господарську дисципліну. Зокрема фільмові виробництва „Українфільм“ змарнували минулого року коло 10,000,000 рублів на продукцію фільмів, що не надаються до експлуатації. За те Рекіс винув заступника директора „Українфільм“.

ПОБЕРЕЖНИК ПАНСЬКОГО ЛІСА ВБИВ МОЛОДОГО СЕЛЯНИНА.

18. січня ц. р. перед самим Богооявленням склалася жахлива подія в селі Заболотівці, пов. Чортків. На полі, недалеко ліса, власності гр. Лянцкоронського, побережник Катан допав молодого селянина Антона Доскочинського, що мав бути хотів набрати собі дров у лісі, і так набив його дривом до урядових чинників з відповідними домаганнями.

ДИРИГЕНТ ПОЛІЦАЕМ.

Відомий польський оперовий диригент Адам Дольницький, що перебував останніми часами у Варшаві, прийняв, як повідомляє польська преса, службу при поліції. Не могучи знайти іншого заняття, він став старшим постерунковим, причому його приділили до поліційної оркестри. Свого часу він був організатором у Львові й визначним диригентом. Походив з української родини, скінчив українську гімназію у Львові і чинив навістити музики в Музичному Інституті ім. Лисенка. Тяжкі і сумні часи!

ЗА „ЗНЕВАГУ ВЛАДИ“.

Перед львівським окружним судом відбулася апеляційна розправа проти о. Якова Борівка із Забрія, якого суд в Раві Руській засудив за „зневагу влади“ підчас проповіді на кару 2-місячного арешту. Апеляційний суд обнизив кару на 100 зл. гривин, в разі нестягальності на 20 днів безоглядного арешту.

ВЕЛИКА ВИСТАВА УКРАЇНСЬКИХ МАЛЯРІВ У КИЄВІ.

В музею російського мистецтва в Києві при вул. Чуднівського, відчинено виставу етюдів українців і Молдавії. Виставу українських малярів і різьбарів.

ПРИПІНИЛИ СУДОВЕ ДОХОДЖЕННЯ ПРОТИ 150 СЕЛЯН.

Свого часу 150 селян із громад самбірського повіту потягнуто до карно-скарбової відповідальності за „негальне добування соли. Тому, що майже всі випадки провини сталися перед появою амнеційного закону, судова влада припинила тепер ті процеси.

РЕЗЕРВОВІ ПІДСТАРШИН НА ПРОТИУКРАЇНСЬКОМУ ФРОНТІ.

У Львові відбулося зібрання „Кола резервових підстаршин“ при участі 280 членів і делегатів військової та адміністраційної влади. Після вибору управи та-ва переведено дискусію, в якій м. ін. заявили свою готовність до оборони „ойчизни“ перед українцями („?). В прийнятій резолюції за-протестували проти переходу земельної власності в українські руки і виставили звернення до урядових чинників з відповідними домаганнями.

РУСИФІКАЦІЯ УКРАЇНИ ПРИ ПОМОЦІ ПУШКІНСЬКОГО ЮВІЛЕЮ.

Як ми вже подавали — пушкінські свята згромадили на Україні зграю як засобу для імпонування українським масам величчю московської культури. Шевченківські дні ледви чи дорівнювали теперішнім „пушкінським дням“ на Україні. Такі вислови як: геніальний російський поет Пушкін — це наш великий радянський поет“, або „народи СРСР не забувають ніде за свого поета Пушкіна“ вказують, як нахабно прищиплюють усілякі націоналістичні, на діліж приховані московські націоналісти, московську культуру народам, над якими вони затримали владу.

Пушкінські олімпіади відбудуться між іншим по українських школах. У Києві влаштовують зустріч дітей з українським перекладачем Пушкіна Миколою Рильським і Володимиром Сосюрою.

НОВИЙ ПОДВИГ ГАГАТКА.

Львівська поліція приєднала бувшого д-ра прав Яна Гагатка, що намовив 26-літнього А. М., соліцитора адвоката С. до спроневерення 400 зл., які офіціял обидва прогнали. Гагатек це відомий кримінальний тип, колишній московський злочинний обряд і мародерство, за який відсидів у Бригідках 2 роки в'язниці, втрапивши притім докторський степень.

ЯК КАРАЮТЬ У ГРЕЦІ?

В Атеніях арештували професора місцевого університету, Капельопуса, провідника нової націоналістичної партії, за писмо, яке виставляло до короля, критикуючи гостро політику теперішнього уряду. Арештованого привели до в'язниці фляшку ризинного оліюку, а крім того мають вислати його на вигнання на малий острівчик серед Егейського моря.

ФРАНКО ЗАБОРОНИВ ВИВІЗ ПИРІТУ.

Ген. Франко, фактичний диктатор революційної Еспанії, заборонив вивіз пиріту до Франції. Пиріт це мінерал якого потрібно для виробу вибухових матеріалів і амуніції. Його можна дістати тільки в Еспанії, Португалії і Америці. Причиною цієї заборони є те, що Франція ставиться ворожо до революційного уряду.

НАЙСТАРШИЙ РУКОПИС СВ. ПИСЬМА.

В Менчестері в одній антикварній знайшли рукопис, писаний по грецьки, що походить із другого століття перед Христом, з деякими розділами зі Старого Завіту. Цей рукопис, як виявилось, на 300 років старший від відомого досі найстаршого рукопису Св. Письма. Папірусові зошити, що на них були списані уривки зі Старого Завіту, знайшли в домовині одної єгипетської мумії.

ПОМАРАНЧІ — ДАРУНОК ЕСПАНСЬКИХ ДІТЕЙ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ.

До Києва прийшов великий транспорт помаранч. Так роздають по школах дітям, їх як це зроблено недавно в Одесі. Діти очевидно з захопленням прийняли цей дарунок, бажаючи, щоби діти еспанського пролетаріяту добилися незалежності. Коли не стає в Еспанії золота, що його можна вивести, то хай бодай — помаранчі!

НЕВЖЕ „РІДНА ШКОЛА“ НЕЛЕГАЛЬНА?

У зв'язку з курсом піднятих, дорожці „Р. Ш.“ в Підгайцях, що відбувся в грудні м. р., поліція перевела дня 30-го січня ц. р. низку ревізій і арештувань у цілій Підгайчині. В самих Підгайцях переведено стільки ревізій та арештовано. Володимир Пришляка і Володимир Данькова, урядовці Повіт. Союзу Кр. „Р. Ш.“ м-ра Сидора Камаринського й Володимира Поліського й Юлію Малапалівну. Після пересудів всіх звільнено. У всіх селах Підгайчині в осіб, що були на курсі роблять ревізії і стягають їх на постерунки. В справі тих ревізій інтерв'ювали у владі адвокати: д-р Григорій Стецюк і м-р Ол. Яворський.

РІЛЬНИЧА ШКОЛА У ЖАБИНОМУ.

Посвятили у Жабиному гірську рільничу школу.

ЗА КПЗУ.

В Дубні скінчився процес проти 20 мешканців громади Малин, за належання до КПЗУ. Двох головних обвинувачених, Гн. Хижівського й Івана Боднарку засуджено на кару по 12 літ в'язниці, чотирьох по 10 літ, чотирьох по 6, п'ятих по 4 і 2 по 2 роки в'язниці.

КОМУНА ПОВОЛИ СКАПУЄ

МОСКВА. — Рада комісарів ухвалила, що з квітнем цього року чергових 2,500,000 акрів землі, що належали досі до державних фарм, перейдуть тепер до фарм колективних. Дванадцять літ тому більшовики проголосили, що державні фарми творять основу більшовицької аграрної політики. Та літа досвіду показали, що й та більшовицька доктрина є фальшива. Державні фарми, якими завідували і управляли плачені державою робітники і урядовці, не оплачували і треба було до них все докладати. Тепер перемилюють їх на колективні фарми, але з тим, що колектив, який перебере фарму, муситиме її сплачувати державі.

АНГЛІЯ ХОЧЕ БУТИ НАЙСИЛЬНІШОЮ НА МОРІ І В ПОВТІ.

ЛОНДОН. — Англійські офіційні круги подали до відома, що впродовж найближчих п'яти років Англія готова витратити на зброєння три біліони фунтів стерлінгів, зброї 15 біліонів доларів. Колиб Америка хотіла узброїтися у такій самій пропощі, то беручи під увагу, що її населення є три разів більше, вона мусила би витратити 45,000,000,000 доларів. Головну вагу у світовому зброєнні Англія кладе на повітряне зброєння. Її цілком є теперати не лиш найсильнішу морську флоту, але також повітряну.

НІМЕЧЧИНА ПРИГОТОВЛЯЄ ДОМПІНГ.

БЕРЛІН. — Страшний зброєння по цілому світі викликали великий попит на сировину потрібну для виробу зброї, а також для ведення війни. Щоб дістати ті сировини, Німеччина приготувалась розпочати на велику скалю експорт своїх продуктів по домпінгових цінах, щоб за всяку ціну придбати готівку, за яку можна було купити сировину. На думку німецьких економічних кол, усіх цих домпінгу полегатиме в тому, що світ потребує різних продуктів, а з огляду на те, що фабрики заняті виробом зброї в таких промислових країнах як Англія, Франція, Італія й інші, на загрозливих ринках чути голод на такі фабричні продукти, що є щоденної потреби.

ДИВНІ СТРАЙКИ В ЯПОНІ.

ТОКІО. — Сто п'ятьдесят офіційрів японських торговельних кораблів вийшли на страйк тому, бо корабельна компанія, в якій вони працювали не дала приказу вивісити на кораблях державного японського прапору в часі перегляду японським цісарем морських боєвих сил. Ті офіційри домагались, щоб деяких осіб зі заряду компанії усунути, а на їх місце поставити „патріотичних людей“. В Осака професією є розвеселювати, себто — дівчат, яких професією є розвеселювати інших. Вони вийшли за місто і заняли одну буддйську святиню, в якій перебувають вже пару днів. Вони домагаються на перебрання їхньої юнії.

НА ЕСПАНСЬКОМУ ФРОНТІ.

САЛЯМАНКА. — Від кількох днів на всіх фронтах ведуться кроваві бої. На арагонському фронті революціонери зискали значні успіхи. Також їх війська знаходяться у наступі на мадрідському фронті. Чимраз частіше трапляються випадки, що червоні загони піддаються і переходять на бік революціонерів. В околиці Ов'єдо уніціятини спочиває в руках червоних. Вони натискають на місто і хочуть його взяти.

БОЛЬШЕВИКИ ВИКИДАЮТЬ ДЕСЯТЬОХ НІМЦІВ.

МОСКВА. — Большевики депортували десяткох німців, які знаходилися під арештом ГПУ за підозріння в шпінюажі. В большевицьких арештах є ще яких 25 німців, що очікують суду. Серед тих, що їх тепер депортували, є бувші німецькі комуністичні діячі, які поїхали до Советів в надії знайти в ній свій вимірний устрій. Їх надії скінчилися в тюрмі. Один з них, Пфедфер, просив, щоб його не депортували до Німеччини, тільки десь до іншого краю.

ГЕНЛЯЙН ЗАКИДАЄ ЧЕХАМ, ЩО ВОНИ БОЛЬШЕВИЗУЮТЬСЯ.

ПРАГА. — Генляйн, лідер німецьких фашистів, що живуть на терені Чехословаччини, заявив, що чеський уряд чимраз більше большевикується, а з ним цілий чеський нарід. Він наводив докази, як чехи здавають всяку літературу, що її видає його партія, а в той сам час дозволяють свободно циркулювати большевицьким виданням. Він також заявив, що між чехами і трома з половиною мільонів німців, що живуть в Чехословаччині, можливе порозуміння тільки тоді, коли чехи визнають їх як окрему політичну одиницю й начеркнуті різні границі поміж двома народами.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Pub. "Свобода" N.Y. 4-0237. — Tel. Y. H. Союз: N.Y. 4-1016.
4-0807.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адр. "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СОНЦЕ ЗА ХМАРОЮ МРАКИ

Від коли президент Рузвельт висудив з своїм проектом реформи федерального судництва, від тоді ця справа не сходила з перших сторінок американських газет. Вона притягла в увазі громадянства всі інші політичні й суспільні справи. Дебатується вона не лише у конгресі, але й на сторінках газет, публичних зборах і на радіо. Як це зриває демократичної країни, вона шукає розв'язки питання дорогою безперервної публічної дискусії.

Покищо одна справа це не така ясна, щоб можна зовсім певно сказати, чи цей план президента Рузвельта є якраз найкращим засобом для полегшення цього важкого питання. Що федеральне судництво потребує реформи, цього не признають лише найкращі нападники. Всі групи, від уміркованих нападників аж до найлівоїших, розуміють, що найвищий суд здержує нормальний розв'язок політичних сил у країні.

Однак, чи якраз на це треба заряджувати таким способом, який радить президент Рузвельт, це є велике питання. Видно це з розбіжності думок серед прихильників реформи судництва. Коли в тій самій газеті один безсумнівний прихильник реформи суду пише за план Рузвельта, а другий, так само певний прихильник реформи суду, пише проти плану, коли в конгресі такі самі законодавці розділені в цій справі, то з цього видно, що план президента Рузвельта не має в собі ясності, яку повинна мати така далеко йдуча реформа.

Останніми часами справу вяснили дещо противники плану президента. Виступили проти проекту републиканці з Нью-Йорка, Конетикот, на загальне багате нью-йоркське фабрикантство. Виступив даї епископ Менинг, голова американської епископальної церкви, звісно з багатства своїх членів. Потім виступив проти проекту Герберт Гувер, що на старості літ стає ще більше заскорузлим, як був давніше. Навіть Торговельна Палата Злучених Держав, речниця нападництва серед купців і фабрикантів.

Ці факти показують, хто стоїть проти проекту президента. Ці виступи найбільше консервативних кругів Америки, як стверджують обсерватори, сильно скріплюють становище президента та роблять правдоподібною його остаточну перемогу.

Однак й ці факти ще властиво суті справи не вяснюють, бо ці нападницькі круги так само завзято накинута на якийнебудь інший план реформи суду. Видно цього президент добре зрозумів, як він ще виступить з дальшими публічними вясненнями свого плану та розвіє сумніви, якими його план оточений в умах навіть його прихильників.

ЧОМУ РАДІСТЬ?

В п'ятницю 12. лютого 1937 р. народився принц в родині великого князя П'ємонтського, наслідника італійського престолу з династії Савойської, — народився принц. Я ніколи не думав, щоб подія такого, сказати би, інтимного характеру, могла мати якийсь особливий вплив на народні маси. Та прислухуючись балачкам по вулицях, базарах, крамницях чи ресторанах, завважує, що всюди балачки про принца. І мені, вихованому в антимонархічних традиціях, звиклому замолоду відноситися до представників царського дому, як до наших ворогів, як до представників ворожої пануючої над нашим народом верстви впродовж стає дивним, що королівська родина в Італії користується симпатіями.

Та хіба це не зрозуміло? Царська династія Романових була дійсно чужа українському народові. Вона була дійсно пануючою, яка дійсно робила все можливе, щоб знищити навіть спогади про колишню славу і волю української нації. Знову італійська савойська династія, що в ній народився тепер в Неаполі принц Віктор Емануель, зробила досі все можливе, щоб вкрити італійський народ славою та поширити й зміцнити його сили й можливості. Король Віктор Емануель I звільнив Італію від чужинського ярма і поєднав пошматоване її тіло, яке, як і теперішня Україна, було роздерте між кількома державами. Король Віктор Емануель III від народження принца, з рідким тактом і мудрістю прислухався до голосу своєї нації і в критичну хвилю (а таких вже було кілька за його владу) вмів завжди вибрати той шлях, що був для італійської нації найбільш корисний і пожиточний. Так було в момент вибору між Антантою і Центральними Державами в часи великої європейської війни; так було в часи фашистського походу на Рим; так було в критичний момент італійсько-єтупського конфлікту, коли уряди всіх країн Європи, через свої двори, споріднені з італійською королівською родиною, намагалися вплинути на короля і зліквідувати як фашизм так і італійські претензії на імперію. Савойська династія виявила себе

тоді солідарною з італійським народом, що шукав місця під сонцем для тих своїх синів, яким Америка замикала двері і які (в кількості 500,000 на рік) мусіли все ж кудись дітися, бо рідна земля їх вже більш не містила. Майже всі члени королівської родини взяли тоді за зброю і помагали в Африку, а дружина наслідника престолу, мати новонародженого принца, буваючи бельгійською принцезою, не вважала на те, що Бельгія опинилася поміж тими державами, що приклали санкції проти Італії, вписалася в сестри-жалібниці й теж вирушила до Африки, щоб там пильнувати хворих і ранених. Не було ані одної всенародної церемонії, не було ані одного національного свята, щоб у ньому члени королівської родини не брали активної участі, мішаючись часто з народним натовпом і виявляючи той справжній демократизм, що його годі відшукати, наприклад в советських сатрапах. Але мені навіть соромно за це порівняння. — бо советські сатрапи перейняли всі найгірші прикмети азіатських деспотів, а представники італійської савойської династії розвинули найкращі дійсно демократичні прикмети західно-європейських народних монархій. І ось тому відноситься до італійської королівської родини з симпатією. І тому не дивно, що тут народні принца — радше явище, що зачинається установи, фабрики й школи, а гурми народу вкривають вулиці, що вікна домів та автомобілі й трамваї прикрашаються національними барвами, що в повітрі мають сотки тисяч прапорів, а телеграфічні та телефонічні драти гудуть від напливу поздоровлень.

Крім цього народні принца це ще явище й добродичне. Тисячі присуджених отримують амністію, звільнюються з в'язниць або впродовж від ріжних карних оплат. Але — дивна річ! — Мушу ствердити, що ця амністія, застосована до кримінальних злочинців, не знаходить загального погодження. Навіть мені приходило зустрічатися з в'язнями цілком явної незгоди. І то саме в нижчих класах су-

спільства (розмови підслухані на пошті, в черзі людей, що купували поштової значки та надавали листи). Відзначалися факти, як такий, або такий проїдасвіт робив те і те, в надії, що мовляв — „скоро наро-

диться принц, і йому те гладко зійде". Та якби і так було, то такі не годяться зачиняти двері перед несподіваними радощами.

Евген Онацький, Рим.

МЕДАЛЬНІ ЗОБРАЖЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ГЕРОЇВ

(ВУНІ) Перша частина праці, яку я розпочав — дати портрети найвишараніших постатей української історії — скінчена. Виконана мною серія, що складається з 24 медальонів, обіймає портрети: 1. найславніших кошових отаманів та 3. найвишараніших героїв української історії. Поки що, ці медальони, за винятком присвяченої гетьманові Мазепі, позбавлені зображень на зворотній стороні. По мірі можливості, я буду доповнювати лицеві зображення емблемами, девізами, або сценками, помішуваними на звороті. Таким робом ці медальони стануть хоч маленькими і ляконічними, але по можливості вичерпуючими скульптурними монографіями.

Щодо документальності медальонів та історичної правди в портретах, то тут довелось мені при виконанні зазнати великих труднощів. Автентичний матеріал дуже вбогий. Хіба лиш гетьманські портрети заступлені релігійно повно. Та й ті маємо ми в кількох часом суперечних варіантах. Вистаріть вказати на портрети гетьмана Дорошенка. Загальною ознакою цих портретів в даній випадку являється борода гетьмана. Підбираючи матеріал з іконографії гетьмана Мазепи мені прийшлося стрітнутися з п'ятьма зображеннями, що претендували на автентичність. Але загальних спільних ознак зовсім бракувало. Всі портрети різні, аж протирічні. На однім портреті гетьман зображений боротимся паньчужкою-розбійником, на другім бравим всяком кавалерійського типу, на третім юним, випещеним брутетом і т. д. В таких випадках доводилось мені, зіставляючи кілька зображень, вишукувати серед них найбільш життєві і звертати їх з літературними описами відповідних осіб, що були складали очевидці-сучасники. Та ці описи, на жаль, дуже нечіткі і короткі. В деяких поодиноких випадках (зображення гетьманів Хмельницького, Говгоського, Апостола) я обмежився простим перенесенням на рельєф гарного гравюрного оригіналу. В деяких випадках гравюра виявлялась мало цікавою по загальній композиції і тоді я переробляв зображення „на фас" у профільне (гетьман Самойлович, філзоф Сковорода). В однім випадку використав посмертну маску (Шевченко). Таким чином способи опрацювання і приміщення документальних вказівок були дуже різноманітні. На жаль відносно багатьох славних осіб таких вказівок взагалі знайти не довелося. Це й зрозуміло. Максим Залізний, ні Самійло Кошка не мали часу позувати, та й Іван Богун був занадто рухливим постаттю, щоб його можна було увіковічити на полотні. Крім того перебування багатьох славних осіб на історичних виднокружжях було лише коротким. Вони глибоко врубалися в історію українського народу і утримались в його переказах. В відношенні до цих осіб довелося мені вжити інтуїтивного методу.

Поважність завдання виключала можливість звичайної гри мистецької фантазії, і я, перед тим як взятися за працю, занурювався в студії над діяльністю тої чи іншої особи.

Поважність завдання виключала можливість звичайної гри мистецької фантазії, і я, перед тим як взятися за працю, занурювався в студії над діяльністю тої чи іншої особи.

Безсумнівно, що всякий рід діяльності відбивається і на ході, і на манері триматися, і на характері жестикуляції на решті на рисах лиця — зморщках, перевазі тої чи іншої групи м'язів, погляді, лінії уст і т. д. Всі ці деталі безумовно переконують свідчать про характер основної діяльності даної особи. Таким чином я при уважній досліді біографії означеної особи міг знайти ті зовнішні позначки, котрі не лиш могли, але й мусіли бути характерними. В цій відношенні історичні пісні українського народу являються джерелом надзвичайної цінності. Передовсім вони дають безсумнівну точний матеріал; безсумнівно його відносять до тої внутрішньої правдивої оцінки, котру дає нарід своїм героям. Ті риси героя, що захоплюють найбільше народну увагу, нарід творець історичного епосу — передає особливо яскраво і переконують. Суворий історик дослідник може сказати, що перебільшення не відповідає точно встановленим фактам, що свідчення очевидців суперечать мистецькій передачі в пісні. На це доведеться відповісти, що свідчення „реміх" навіть найсумнівіших очевидців являються брехнею в порівнянні з так званим мистецьким вимислом. Нарід творець бачить у своїх героях себе самого і мудрість народу не помиляється, коли ходить про те, щоб відчувати самого себе. Історичні пісні вкладають в уста героя слова, котрих він може і не говорив, але котрі мусів би сказати він. Саме з цього боку, з боку зовсім виконаного зобов'язання я знайомився зі зовнішніми рисами героїв та історичними піснями. І лише тоді, коли я переконувався, що саме так, а не інакше мусіла виглядати зображуванна особа, вважав я свою працю виконаною. Тільки тоді визнавав я її за викінчену повністю, коли зображені особи здавались живими, коли схему було переможено. Шож до історичної вірності в уявленні, то вона дотрималась переважно в загальних рисах. Автентичну документальність і в деталях відтворював я лише в окремих випадках (гетьман Богдан). Я робив відступлення, що диктувались труднощами завдання: композицією в кружлі. Ради вирішення цього завдання я примінював часто декоративні ефекти, що давали складки, і тут зовсім свідомо порушував документальність крою і якості матеріалу, з якого в дійсності вироблялась одія зображуваного. Саме так, йдучи за традиціями доби, вдягав я зображувані в дійсності може і не користувались.

Джерела стилю, що я поклав в основу всіх зроблених медальонів, треба шукати в двох напрямках. По-перше, в декількох кольористичних та орнаментальних вибагливостях зразків українського народного мистецтва, по-друге в стриманій монументальності медальонів італійського відродження. Лише в тих випадках, коли зображуванна особа занадто вже яскраво репрезентувала певну епоху (гетьман Розумовський і XVIII вік), в цих випадках я притримувався сучасних їй зразків. Медаль філософа Сковороди, хоч філософ і належав 18-му століттю, витримав в стилі італійських. Написи на медальках частинно

латинські, частинно українські. Латинські написи вміщено переважно на медальках гетьманів. На цих медальках вони на місці як одна з традиційних ознак медальонів володарів. Цим ніби підкреслюється міжнародне значіння гетьманів з одного боку як правителів, з другого боку, це має на меті запевнити за Україною признання національної державної окремішності.

Важливість започаткованої праці змусила мене до особливої совісності в виконанні. Остатєсть оцінити її з точки погляду її потрібності. Зроблена праця це не мистецтво для мистецтва, хоч мистецтво і ніде не заслонилось правдивим прямим призначенням. Вже та обставина, що дана серія виконана тим самим мистцем — мною самим — таким чином кожне окреме зведено відзначено тижжм ознаками, що і вся серія, ця обставина надає їй особливо цінності. В цій тягості лежить ключ до вяснення спонук, що керувала мною. Спонука ця, що заставила мене взятися за працю, це бажання представити славу минулої України, як одне ціле, представити як єдиний монументальний твір. Створити пам'ятник. Але деж та земля, деж та скеля, на котрій можна збудувати пам'ятник, гідний цієї великої ідеї... Над берегами Дніпра, на полях, де проходить плуг українця-хлібороба, в степовий простір, утоптані копитами козачьких коней, на зелених карпатських верхах, в лісах Канади, де наліпзавбути слова української пісні змішуються з англійською мовою, що вже стала звичайною? Де мусить стояти цей пам'ятник? Я відповів собі: Скрізь. Коли обставини не дають народів, що нічого не забув, здвигнути бронзового колосьа, вони не повинні перешкоджати створенню силі мініатюрних бронзових пам'ятників.

З особливим признанням треба стрінути почин видавця берлінського мистецького журналу „Гебравхграфік" випробуваного приятеля українського мистецтва, проф. Френцеля, що перший запропонував мені опублікувати в його журналі, який тішиться незвичайною поширеністю, усі українські медальї, які я покищо зробив. Правда, це не відлишки в бронзі, це просто совісно зроблені репродукції. Поки що тільки це. Та ці гіпсові репродукції знайдуть доступ у домів тих українців, котрі хоч і бідні грошми, то багаті любов'ю до слави Батьківщини. Може знайдуться багатіші, що зберігатимуть у своїм домі бронзові відлиски. На всякий випадок початок зроблено. Крім опублікування в журналі, проф. Френцель видає репродукції медальонів окремою брошурою, обомом 16 сторінок, що крім того матиме в собі репродукцію моєї гравюри „Гетьман Мазепа" і світліну зі зворотної сторони медальї, присвяченої тому ж гетьманові. При брошурі буде теж і короткий пояснюючий текст.

В. Масютин.

Пізна година вночі. Вулицею йде заточуючись якийсь п'яниця і без уговку виспівує якусь пісню. Поліцей звертає йому увагу, що не вільно нарушувати спокою.

П'яний нічого собі з того не робить і далі виспівує на ціле горло.

Вкінці поліцей приступав, щоб списати протокол.

— Як називається?

— Гри-го-рій — закусється п'яний.

— А ще як? — питається поліцей.

— Ще да-лі не зна-ю се-бе сьо-год-ні.

М. О. Лейкін.

ПІД ЕСПАНСЬКИМ НЕБОМ

Гумористична повість.

(5)

— Все бачу, лише ніде не можу побачити еспанської ноші.

— Зажди. Ми щойно віхали до Еспанії. О, дивні, вахлярі продають. Може тобі купити.

— Ні. Куплю собі в Мадриді.

— Знову буде тунель довгий на чотириста метрів, а оцісля ще один на тисячу метрів. Тепер будемо переїздити попри містечко Ернані.

— Чекай, мені здається, що ми були на такій опері...

— Справді є опера під таким заголовком, однак є теж таке місто. Знаєш, може ти рахував тунелі та записував собі скільки їх.

— Гм... Можу це зробити. Та навіщо воно придається? Могтиш похвалитися в листі до Петра Семеновича, що ти їхав таким поїздом, що йшов під землею, впадав що хвилини з тунелю в тунель.

— Правду кажеш! Чудово! Буде можна щось додати про підземних звірів.

— Ні, це подобало би вже не переборщувати... Зрештою, якщо звіри могли б бути під землею? — запитала Глафіра Семеновича.

— Е, шкода, що нема підземних звірів! Та для барвистості стилю можна щось вмішати до листа про кістяки передполюпих звірів. Напишу про людські кістяки...

— Е, дай спокій! Ніхто в те не повірив би, а ти лише обсмійся би.

— Я гадаю, що в тунелі мусить бути багато лиликів, тож можу написати до Петра Семеновича, що в темних гаврах тунелів гніздяться велетенські лилики, завбільшки індики та що багато їх добувалося до викон нашого вагону.

— Не повірять тобі, бо лилики бояться галасу, тож як поїзду?

— Тому теж я додаю, що спеціальні лилики та що я вбив одного з револьвера.

— Я тобі не раджу писати таких дурниць.

— Поїзд зупинився на стації Відлбона. Іванів виглянув крізь вікно та бурмотів невдоволено:

— Дех, до чорта, ті справжні еспанці в народній ноші? Ні гарних жінок, ні гітар, ні кастанетів!.. Я інакше уявляв собі те все!

— У провіданку я вчитала,

що провінція, якою тепер переїжджаємо, замешкана баскійцями, тож не дивота, що ми не стрічали досі еспанської ноші — говорила Глафіра Семеновича.

Іванів розчарувався, сподівався мальовничих краєвидів, помаранчевих і цитринних гаїв, а тимчасом поїзд минав тільки нагі скелі.

— Гори скінчаться небаром — потішувала його жінка. Диви, ось левадонька, а на ній пасуться вівці. В Альсасу напешся хересу, а мені купиш пляшку сельтерської води та яблук.

— Волю собі купити пів пляшки хересу на запас.

— Зараз пів пляшки вина! Я не хочу, щоб ти запивався. Пів пляшиною мав би я впитися! Хочу лише дещо заощадити, бо це дещевше вине, а я не бачу потреби збагачувати залізничних реставраторів — пояснював Іванів.

В Альсасу Іванів побіг до буфету.

— Ля мітед бутелька. Херес — сказав ломаною мовою до реставратора, а коли той подав йому пів пляшки вина, зрадів дуже, що говорить зрозуміло по еспанськи. Мансана, мансана... трес мансана — говорив, вказуючи на яблука та витягав угору три пальці. Реставратор подав йому три яблука, Іванів заплатив і вернувся гордо до жінки та оповідав їй:

— Я переконався, що го-

ворю зовсім добре по еспанське. Зрозуміли мене відразу. Тутешній реставратор дуже ввічливий. Я купив собі справжніх еспанських папіросок і коробочку сірників. Кажу тобі, що сірники багаті ліпші, ніж французькі, про які в нас кажуть, що мають у собі за два сотки смроду. В ресторані було багато людей: їдять цибулю, пють вино, однак еспанської ноші ні сліду.

— Знаєш що? Я гадаю, що вони ходять у народній ноші лише у свята. Така ноша мусить бути дуже дорога, то в будні носять дешевшу.

— Гм... Може бути. Позавтра неділя, то в Мадриді повинні ми побачити народну ношу в церкві. Еспанки, кажуть, дуже побожні, хоч пристрасно люблять танок...

— Гарненька еспанка, молода й чутлива.

В руці з кастанетом танцює „цасліва".

— Дай спокій із співом і декламацією; бо воно тобі не до лици — перебила йому жінка.

— Чому?

— Зовсім не виглядаєш поетично. Ти товстелезний тай ввагалі до того не маєш ніякого таланту.

Іванів відкоркував собі пляшку Хересу та попивав вино із срібної подорожної чашечки.

(Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЗАГРОЖЕНА ПІДНІСТЬ.

Телеграфують з Токіо, в Японії, що професор Кійомузі Ніномія відкрив спосіб, яким можна з курячого яйця продукувати відповідно до своєї волі курочки й когутаки. Він каже, що його спосіб такий незаводний, що він з кожного яйця буде мати куря такого пола, якого він захоче. Він називає свій спосіб певним на 100 процентів.

Те саме донесення говорить, що заява професора Ніномія викликала серед курководів справжню сенсацію. Вони зрозуміли, який великий вплив на цілі курячого мяса буде мати це відкриття.

Не знати, яке враження викличе це відкриття серед курей? Досі господарем на курнику вважався когут. Чи буде далі когут такий гордий, як дізнається, що куровід міг там щось у яйце записати й замість когута вилізла би курочка?

Говорили досі: Зле ся там діє, де когут мовчить, а курка піє. Чи будуть когутаки такі горді на своє піання, коли стане звісно, що це піання залежить від волі вчених людей?

Скаже хтось: Пощо таке говорити, коли ні курі ні когута не думають? І справді: як курі й когута дійсно не думають, то зайво їм отце казати.

"ВИСОКА ШТУКА".

На переслуханнях перед іміграційним комітетом палати послів конгресу над проектом дальшого обмеження іміграційного закону в тому напрямі, щоби до Америки не вільно було приїздити артистам, виступали між свідками брата Герберт і Мортон Мінські, що мають у Нью Йорку "бурлесковий театр".

Під бурлескою розуміли давніше пересадно гумористичне, грубо насмішливе представлення. Нині в Америці воно не має ні гумору, ні насмішок, а обмежується до визискування цікавості придурених людей щодо жіночого тіла.

Брати Мінські говорили, що їх акторки, котрі на сцені поступово щораз більше обнажуються, це артистки. Вони називали їх "стрип тиз артист"; назва показує, що вони мають дражнити людей розбавленням, щоби остаточно їх розчарувувати. На доказ, що вони артистки, Мінські описували, як багато часу й труду треба на підготування такої акторки.

ГУЧНІ ОПЛЕСКИ.

Перед тим самим комітетом виступав як свідок Антоні Пеші, оперовий співак з Нью Йорку, з цікавими інформаціями про оплески в операх, що кидають світло на основі популярності.

Говорив він, що шайка двадцять "оперних клякерів" збирала з оперових співаків великі гроші. Ці "клякери" за плату оплескують актора, котрий їм платить окуп. Як він їм перестане платити, вони його не оплескують, чим йому підривають кар'єру, а коли й це йому не шкодить, то вони тоді грозять йому побоями, тощо. Пеші говорив, що, як він відмовився платити окуп кля-

керам, вони йому грозили бивством. "Все було рожево", говорив свідок, "як довго Джілі платив окуп, але як Джілі вигнано з Метрополитен Опера, бо він не хотів прийняти зменшеної гажі, він не міг платити окуп і вони його вигнали з краю".

ЧИ Є, ЧИ НЕМА?

Рівночасно з донесенням про ці зізнання Пеші газети подали заяву одного урядовця Метрополитен Опера, що в опері нема "кляки".

Цей, поіменно незгаданий урядовець, говорив, що закид є занадто смішний, щоби про нього говорити.

Можливо, що "кляки" справді нема, однак це важніше в суді, зізнання одного свідка, що він бачив, як один чоловік убив другого, чи свідчення двох людей, які скажуть, що вони не бачили, щоби той чоловік убив другого?

ПОВІНЬ АВТОБІОГРАФІЙ.

Жінка президента Рузвельта призналася в розмові з газетярами, що її амбіцією є літературна праця, а спеціально написання автобіографії (історії власного життя).

Якраз того самого дня, коли в газетах появилось донесення про цю розмову, літературний критик "Нью Йорк Таймсу" писав про повинь автобіографій, що тепер заливають книжковий ринок.

Писав він це з приводу іншої автобіографії (Вільяма Ортона під наголовком "Останній роман-тик") і в критиці цієї книжки він натякнув на ті прикмети, які є вимогом популярності й почитності таких творів. Він каже, що він читав критикувану ним книжку з великим зацікавленням, бо вона є видимою відкритою книжкою досвідів чоловіка. Автор, видно, не раз ставав перед проблемами, яких він розв'язав, а обмежується до визискування цікавості придурених людей щодо жіночого тіла.

Брати Мінські говорили, що їх акторки, котрі на сцені поступово щораз більше обнажуються, це артистки. Вони називали їх "стрип тиз артист"; назва показує, що вони мають дражнити людей розбавленням, щоби остаточно їх розчарувувати. На доказ, що вони артистки, Мінські описували, як багато часу й труду треба на підготування такої акторки.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Сестр. ім. Ольги Басаравої, від. 47, повідомляє своїх членів, що цього місяця заплановано збори відбудуться в середу, 3-го березня, в годині 7-мй вечір. На зборах буде вибір делегатів на конвенцію У. Н. Союзу, тому всі членів повинні прийти на ці збори.

ШКАГО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. Рода Преса. Богородиці, від. 259, відбудуться в неділю, 7-го березня, в годині 2-й пополудні, в галі парохіальній, 4950 Св. Палади вул. Просями всіх членів прийти на ці збори, бо маємо дуже важні справи до пологодження. — Андрій Фоца, рек. секр.

ШКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 7-го березня, зараз по Св. Божій, в галі церквинній при Райс і Оклей ул. Просями членів прийти на збори і прийняти свої заповіді, бо йнакше довготу членів будуть сусуповані. — Петро Сачавський, предс.; Михайло Семків, клас.; Василь Пилипів, секр.

В ЦАРСТВІ НУЖДИ, НЕВОЛІ І СМЕРТІ

Відомий паризький журнал "Л'Ентрансман" містить від довшого часу серію звітлень з мандрівок у Німеччину, Італію та Росію, пера відомого французького письменника Роллана Доржеле, автора воєнних романів "Дерев'яні хрести" та "Шинк під красавицею", що зробили його ім'я відомим в усій Європі. Отак в числі того журналу з 16. січня 6. р. маємо картину з теперішньої Росії п. з. "Декуверт де лемпості" (Відкриття обману), де автор розмовляє в першу чергу столицю большевицької трупарні — Москву, і пише тут таке:

"Москва... Перше враження, якого дізнаю, це враження нужди. Нужда повніла понурості і бруду, яка кидає в суміш один ряд людей за другим з тим, щоб зрівняти їх отак усіх. А перша краса, яку достигаю тут — це краса сіра, або краще: сірість. І небр ось і одяги і вулиці і дома — все тут має ту одну, одноманітну й однотонну сіру краску, тільки з однією-одинокою білою цяточкою, що нею зазначаються — полотною капці, бо черевики тут рідкість — (підкреслення всім). — О. Г.). І таксамо рідкість тут капелюхи, скрізь дашки тих кашкетів здеробітників, або державних функціонерів. Та вони до себе не подібні. Бо в робітників дашки дашки тих кашкетів більша старі, а на ногах капці, тоді, як в державних урядовців разом з новими кашкетами і бездоганна обува на ногах. І ти дивишся на те, і чудуєшся, і починаєш питати себе, деж тут ота, так гучна просявлявана рівність?

"Правда — я не надіявся ніяк стрінути тут з люксом, та всетаки мушу сказати, що вид такої нужди бентежить. От вам у жінок латані суконки, в чоловіків драгитивні штани, а в багатьох такі — купелів одяги, замарані болотом. Я признаю притім, що і в Парижі і в Лондоні, в Римі і в Берліні ви зможете побачити такі ж похилі спини і брудні лиця, але виключно під брамою приютів, де дають без плати теплу юшку, або в нічних азіях. Тут однак в Москві, люди з жебрацькою похиліми спинами й обличчями — цеж головна часть населення!

Дійсно — ніде тут не бачиш крашого одягу, ніде милої усмішки, всяка чистість тут рідка вимка, а всяка елегантність скидається просто на провокацію. І отак, якщо не безупинний рух тих мас насе-лення, то їх вид мусів би вас вражати трагічно. Та на щастя (?) утаена внутрішня сила товпи проступає тут з усіх сторін. П'ять повно на вулицях і повно в трамваях. Це ніби метушня в мурав'їні, що його ви раптом розрушили. От вам ряд возів, які вщерті повні озброєних жовнів. А

от підводи, напаквані жінками в лахмітті, спертими на їх клунки. Сказавсь, що це якісь люди, втікаючі перед во-рожою інвазією...

Скрізь тут щось роблять, асфальтують вулиці, відвигают якісь будівлі. На будівельній площі аж кишить від юрби. Але це лиш спільна нужда, що гуртує їх так, та нужда, заразива мов по-шесть... І всі люди тут похожі на себе, ніби вони скопювані одно в друге за одним-одним моделем. Сповідно, правда, в них різна шкіра, інше ймення, інше лахміття, але по суті речі ви не завважуєте того. Всяка індивідуальність тут зодноманітнена, все зведене до спільного знаменника — нужди.

Та проте, такі одночасно, в готелі мене запевнювано, що я — помиляюся. Ті ось, які вже привичайдсь до того всього, навіть не добачують підкреслених мною подробиць і доводять до того, що бачать в'усому не що інше, а признаки якогось — поступу! — Адже — кажуть вони — це так, то недавно тут не ходили в полотною капцях, а такі босо. І не то, що зле не їли, а взагалі не їли нічого, помираючи з голоду! Так чомуж нам не горити про поступ?

— Ну, і страшно це логіка! — думаю я собі притім, та всежтаки намагаюся обміркувати все холодно. — Може не годиться воно — кажу — осуджувати все передчасно. Вижди, підстерігай далі, роздумуй над тим, що побачиш... — І я силкуюсь притім освідомити собі те, що коли й нада ї буду прикладати до всього нашої європейської мірку, то швидко не зможу тут ні порозуміти нічого, ні оцінити, як треба.

Отак картаю я себе сам за мій, як я думаю, передчасний і надто вже безосновний песимізм. Але що з того всього, коли з кожним дальшим поглядом на ту дійсність нинішнього життя в Совегах, я трачу змогу панувати над собою, бо все, що я бачу, мусить мене дражнити й дратувати?

От нпр. щось таке, як брак усякої можливості говорити з тими людьми, з якими я радо був би побачився.

"Оце ось, коли я вибирався в мандрівку по Росії, хтось прохав мене побачитись з редактором одного з московських журналів. Але після того, як я навідався туди, де думав стрінути з ним, я дізнався, що його саме арештовано. Тойсаме чоловік, що доручив мені говорити зі згаданим редактором, радив мені теж відвідати і Рикова, того "чистого між чистими", "колись заступника Леніна у президії народних комісарів

Та шож, і в цім випадку не маю змоги побачитись, бо дізнаюсь, що він уже в неласці й під гострим доглядом. Лишається мені ще тільки хіба Карль Радек, большевик з е-

похи перед війною, але якже мені побачитись з ним, коли його от-от розстріляють? Вкінці й один член товариства для плекання культурних вза-ємин, до якого я мав звернутися, пропав мені кудись без сліду. А коли я опісля згадав його ім'я в привітних з товариства, з якими довелось мені говорити, то вони зараз почали балакати про щось інше, або якось ніяково відвигалися у кінці їх черевиків...

Отак ще один, якого тут "заликували".

І це слово доводиться мені згадати гаразд — йогож у Росії тепер уживають часто, дуже часто...

Отакі досвіди з самого початку могого побуту в Москві хіба не змогли розбудити в мені надто великого довіря до нової влади, але, бач, мене ошуквали тут ще й інші несподіванки. Мені ось ніхто не сказав того, що тут відновлено колишні царські папшопорти, та що советський робітник не має ніякої змоги переїхати без дозволу поліції з одного міста у друге. І ніхто мені не сказав у того, що нинішня Росія стала вщерт мілітарною державою, та що вид військового мундур'я викликає, навіть на театральній сцені, ентузіазм глядачів. А на що влєнювано мене про те, що нова влада скасувала всі військові декорації? Як тут побачив на грудях військових більше ордерів і прикрас, ніж деінде в Європі. Нпр. ордер Леніна, ордер червоного прапора, ордер червоної зірки, ордер почесної відзнаки, і інші та ще інші. А офіцери всі в галевих прикрасах та в повозках...

Отимто і добре зробив я, що приїхав сюди побачити, як воно в Совегах поправді! Але деж вони, оті всі чудесні здобутки нової влади, про які я стільки наслухався, поки рішався приїхати сюди? Що? Чи вони лиш у статистичних еляборах? Чи у виданнях Інституту Леніна? Чи мізм. Але що з того всього, коли з кожним дальшим поглядом на ту дійсність нинішнього життя в Совегах, я трачу змогу панувати над собою, бо все, що я бачу, мусить мене дражнити й дратувати?

Але сказавши правду, я дізнаюсь багато більше хочби лиш тоді, коли вийду собі на прохід вулицями.

Бачу ось, що поскільки віддаючись від центра міста, склипи і крамниці стають проти нужденні. Це вам тут і там ординарні буди з брудними, каплючими від нехлюйства вікнами, де в середині не видно майже нічого. А позатим тут нпр. таке, що від двох тижнів не знайдете в Москві ніде черевиків. І таксамо під пору, в яку пишу, не купите в Москві штанив. Нема теж рижок і скород, а завтра або позавтра не роздобудете тут ніде сорочок, або пнематиків, або ще чого іншого, відповідно до того, чого раптом не стане в кооперативах, які тут ніколи не є призначені для того, щоб ви дістали тут потрібне того, що вам потрібно необхідно.

Поправді! — Біла Росія! — Стильки з описів пана Доржеле.

Аж дивно, як наш культурний француз трівожно уважає на те, аби, не дай Господи, не "осудити передчасно" окаянної роботи большевицьких катів, хоч уже на цілі роки перед ним навіть такий переконаний комуніст, як Панаїт Устраті, отвирав Європі очі на злочин большевизму. І ще так дуже недавно інший славний француз, а саме Андре Жід, відкріс большевизму перед цілим світом, побачивши на власні очі страшливу руйну всього життя в Совегах, викликав безконечною глупотою, а притім більш, ніж звирською жорстокістю червоних катів.

Д-р Остап Гринцай.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Організаційні збори Окружної Управи ОДВУ.

Організаційні збори, що відбулися 7-го лютого ц. р. в домі ОДВУ в Нью Йорку, скріпили віру членства ОДВУ, що ідея, яку пропонує на корінних землях О.У.Н. є також й ідеєю цієї Організації. Збори відкрив голова Окружної Управи В. Череватюк і поклав на секретаря зборів М. Лєськова. Відтак делегат Гривівський виголосив до членів довшу і основну промову. Він обговорив основну політику наших угодів партій та представив шкідливі наслідки цієї політики для змагань нашого народу до визволення.

Ми вже нераз мали нагоду читати в українській краєвій пресі, а також в тутешній, про банкрутство так званої "угоди" з поляками. В своїй промові делегат розвинув крах уніфікованої політики, який О.У.Н. передбачувала вже від самого початку, як тільки в головах деяких наших легальних політиків почала родитися гадка про угоду. Ця угода не принесла для нашого народу ніякого добра. Вона тільки посилює польський наступ, польську колонізацію, будову "шкул людських", костелів і т. п.

Говорив бесідник теж про партію "Фронт Національної Єдності" (Ф.Н.Є.) і "вжеда" Палієва, який тепер, своєю "діяльністю" помагає нр. кам розбивати сили українського народу. Палієв зі своїм "ФНЄ" виказав своє політичне обличчя на конгресі ФНЄ, де він заявив, що проти Польщі нема що боротися підліллям, бо ми є горожанами Польщі і з того мусимо витгати всі консеквенції. Так виглядає палієвський так зв. "творчий націоналізм". Польська преса і влада ставиться до "Фронту Національної Єдності" дуже прихильно, бо вона знає, що Палієв помагає полякам ослабити підпольний націоналістичний рух.

Делегат зазначив, що хоч наші угодові роблять українському боевому націоналізму великі шкоди, проте О.У.Н. не витрачає багато енергії проти угодовщини, тільки концентрує свої головні сили проти властивих ворогів, проти окуантів. Тереном боротьби О.У.Н. є Польща, Совети й інші займанці.

Большевицький наступ на український націоналізм трагит на всіх фронтах свій розгін, бо український нарід на Східній Землях вже перестав боротися за дрібні, користюлюбні справи, а тільки бореться з Москвою за власну державу. Можливості націоналістичної праці там є навіть більш, ніж на З.У.З. бо там є більш простори.

Провід Українських Націоналістів координує працю поодиноких націоналістичних галузей і зводить їх в одно русло. В кожній займанщині є краєва екзекутива, яка має свої методи праці, за які є сама відповідальна. Боротьба опирається на власні сили. Делегат підкреслює, що нація понад усе. Цему ключеві мусять відповідати наші діла, інакше

ніхто не може себе звати націоналістом. Коли ми віримо в силу нашої нації, то мусимо прямувати до того, щоб ця сила була організована. А це ми можемо досягнути лиш тоді, коли словними наказами нашого місцевого проводу, а через нього й Проводу Українських Націоналістів. Тому кожний член Організації мусить вросити в дисциплінований націоналістичний організм і стати корисним членом нашої суспільності.

Всі члени О.Д.В.У. з ньюорської округи прирекли, що такими стануть і що будуть працювати і сповновати свої обовязки як карні члени в боротьбі за нашу незалежність. М. Лєський, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Свято книжки.

Щоб зацікавити українське громадянство книжкою, 16 відділ Союзу Українок в Дітройті влаштував дня 7-го лютого 1937 в домі Інтернаціонального інституту свято книжки.

Виставова саяла була прикрашена українськими мистецькими виробами, а столи були заложені книжками, журналами і часописами. Гості, що приходили оглядати виставу, були дуже зацікавлені експонатами і одобрювали помисл Союзу Українок. Жаль, що гостей не було багато.

Вечером відбувся концерт. Вступне слово виголосила представниця 16 відділу Союзу Українок пані В. Микитюк. Орест Паньків відтанцював українського козачка. Знову пані Цимбаліст, при аккомпаніменті своєї донечки, відспівала гарно вязанку українських пісень. Панна М. Бек виголосила реферат про книжку, підкреслюючи потребу читання. Про рефераті наступило однократне представлення "Добра Медицина", яке відіграли: І. Бек, пані Цимбаліст і пані Блашук.

Присутний.

БІБЛІОТЕКА ЗПЕРЕД 4,000 ЛІТ.

Підчас третіх розкопів, що їх веде луврський музей у Сирії, в місцевості Марі, пощастило поробити важні археологічні знахідки. Відкопали бібліотеку Зіріліма, короля Марі, який володів комо 2,000 року перед Христом і який був останнім королем того відомого в старину міста. Бібліотека складається з кількох тисяч табличок і вже почали відчитувати ті таблички. Таблички ті це різні документи. Отже, бухгалтерія, контракти продажі, релігійні тексти, а що найважливіше переписка короля Зіріліма з ріжними королями, що тоді володіли, головном з самим Гамурабім. Відчитані таблички дадуть образ тодішніх (зперед 4,000 літ) політичних, судових, економічних і релігійних відносин тих околиць Мезопотамії.

УВАГА! — УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ!

КОМІТЕТ БУДОВИ У. Н. Д. ІЗ СЕЛА ПІДСОСНОВА, ПОВ. БІБРКА, ГАЛИЧИНА.

ПЕРШИЙ ВЕСНЯНИЙ БАЛЬ В СУБОТУ, ДНЯ 6-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1937 РОКУ

В САЛІ MANHATTAN LYCEUM, 66-68 EAST 4th STREET, NEW YORK, N. Y.

Весь дохід призначений на повиде згадану ціль.

Комітет запрошує всіх громадян з села Підсоснова і околиць зайти на цей веселу забаву, котра продовжатиметься аж до рана. Ціна білетів тільки 40 центів. За добру забаву і порядок рунуть. — Комітет.

КУПУЙТЕ НОВІ

КНИЖКОВІ КАЛЕНДАРІ

НА 1937 РІК.

КАЛЕНДАР ЧЕРВОНА КАЛИНА	60 п.
КАЛЕНДАР БАТЬКІВЩИНА	60 п.
КАЛЕНДАР ПРОСВІТИ	60 п.
КАЛЕНДАР ЗОЛОТИЙ КОЛОС	60 п.
КАЛЕНДАР КРЕНИЦЯ	40 п.

Всі календарі гарно ілюстровані, містять багато цікавих статей та оповідань, як також подають практичні господарські поради. Календарі показують всі релігійні та національні свята.

Замовляйте ще сьогодні, бо книгарня "Свобода" має лиш малу кількість тих календарів. Належитість просимо посылати разом із замовленням. На С. О. Д. замовлень не висилаємо.

"СВОВОДА".

81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

КНИЖКА В ІТАЛІЇ І ІТАЛІЙСЬКА ПУБЛІКА.

Чи італійці читають багато? — Смак італійської публіки. — Популярні й дешеві видання.

Міланський шоденник „Корієре деля Сера“ розписав анкету про італійську книжку. Співробітник того часопису поставив кілька питань і хотів на них дістати відповіді зацікавлених чинників, авторів, накладників і публіки. Вислід, що їх одержав згаданий часопис, дають цікавий образ літератури і книгарських відносин в Італії. Одна відповідь на згадану анкету твердить, що італійці не читають, не люблять літератури, не купують книжки! Таке сказав один письменник, який вже має вироблену марку, таке сказав редактор одного журналу (магазину), а також якийсь накладник, що має славу фаховця.

Чи воно справді так? — питається редактор „Корієре деля Сера“? Чи можливе, що на півночі, у скандинавських і англосакських краях справді більше читають, ніж в Італії? Журналіст думає, що воно не так. Читають багато, а всеж італійські автори ледви живіють. Жаліються на публіку, бо не продають багато своїх книжок. Як же це? Бо публіка так читає, багато читає, впевняє журналіст. Є в цьому якась противорічність у цьому, що італійці люблять друковане слово й у тому, що багато письменників (повістярів і поетів) не продають своїх творів більше як по 700 примірників. А потім про них забувають...

Пояснення цієї справи дав журналістові заступник одного товариства, яке майже на всіх італійських стаціях продає часописи та книжки. Їхав із тим заступником залізницею. Він за певних журналіста, що італійська публіка читає дуже багато, попросту пристрасно. Цього, що в Італії друкують, для італійців, це замало. Читали би багато більше...

Як розходяться книжки, того не можемо довідатися у великих книгарнях, у цій справі не можуть теж бути міроотамі автори, які є під вражінням того, що їх останні твори слабо розходяться. Треба піти туди, де на якомусь малому станку

Календар ЗОЛОТИЙ КОЛОС

З М І С Т:

Календаріна Частина: Місяці з 1937 року з історичними спогадами, погодою й господарськими пригадками; Церковний календар; Міри і ваги; Важні дати з історії України; Держави світу; Табеля відсотків, і т. д.

Практичні поради: Як самому діяти до кожуха; Як самому робити шити; Дрібні лікарські поради; Як збирати, і т. д. Жіночі справи: Таляка; Діти мусять бути щасливими; Причті про грядку; Не візьми кривдити дітей; Жінки, вижуйте на своє здоров'я; Як поліпити собі шоденну працю; Дрібні хатні поради; Зготовмо шось смачне; Промова в День Мамі; В яких літах найбільше дружитися, і т. д.

Господарська Частина: Як і що робити, щоб не бідути; Як Андрій став паном; Де шаста шукати; Десять заповідей охорони тварин; Що ошачувати сіяти; Як вибирати і перешовувати мід; Смачне печиво з меду; Як робити порічкове вино, і т. д.

Письменицька Частина: Українські Січові Стрілці в 1917 р.; Про визначних українських селян; Про Олександра Довбушу; Переказ про Лідуса; Геройська історія Зеленого Острова; Яка була тепер війна; Як має поводитися культура людини, і т. д.

Приповідки, жарти, образки, пісні, вірші і т. д.

Ціна 60 центів.

"SVOBODA"

83 GRAND ST., (P. O. BOX 846), JERSEY CITY, N. J.

(будці) або в амбулансових торговлях продають книжки, яких авторське право вже вигасло, перекази славних повістей і життєписи славних людей наших часів, або тих, що є в зв'язку з нашими часами. На таких лавках і в таких будках по Італії продають тони книжок, у неправдоподібно великому накладі.

Після тієї розмови з'являється італійський журналіст, що переконався про дві речі: перше, що італійці читають багато, друге, що мають добрий смак. Бо твори, які читають найбільше, це не якісь кроваві романи, не кримінальні й не містеріозні, а навпаки це такі автори, як Манзони, Емануїлі, Альфієрі, Толстой, Достоевський, Де Санктіс і т. п.

Це книжки, яких ціна настановлена відповідно до купівельної сили таких читачів із найширших верств: одну ліру, півтори ліри, дві, півтретя ліри коштують така книжка. Нема нічого надзвичайного в її зовнішньому вигляді, на окладинці, однак зате вона дешева. Книжки такі друкують і опрацюють у невеличкій вілі в Сесто Сан Джованні, в північній Італії. Ціле те підприємство (зветься воно „Баріон“) веде жінка покійного накладника. Самособою, що воно можливе тільки тому, що книжки друкуються в дуже великому накладі. Ось кілька цифр, які говорять про великий наклад: Манзони за шість літ прода-

но 210,000 примірників. Його повість „І промеси спосі“ („Наречені“) розходиться у 2,000 примірників місячно. Толстого „Відродження“ продають річно 50,000 примірників. Де Санктісових критичних есеїв розійшлося за кілька місяців 20,000 примірників.

Біографії славних людей (Вашингтон, Кавур) та книжки про сучасних італійських державних мужів (Бадоліо, Граціані) також мають великий попит.

(До повишого для кращої орієнтації дреба ще згадаємо, що останній список населення виказав, що Італія з кінцем 1936 року мала 42,764,000 населення, а поза кордонами Італії живе півтора мільона італійців).

Суддя: Чому ви допустилися другий раз крадіж, коли шойно вас увільнили за першу крадіж, за яку ви були арештовані?

Обвинувачений: Бо я мусів заплатити адвокату за те, що боронив мене в першій розправі.

Суддя: А як це пояснити, що ви вкрали безвартісні предмети, а біжунерію і гроші оставили?

Обвинувачений: Пана суддя, чого ще ви завдаєте мені жалю, коли я і так уже сам тим досить нагрівся.

— То ви вчора ділили спадщиною? А що ти дістав?

— Два синяки!

ВІДВІДАЙТЕ СТАРИЙ КРАЙ.

Саме тепер, коли в Зауцнені Держави повертається добробут, велике число наших земляків відвідає Старий Край. Вибірочні корабельні лінії, які наміряють послугувати, ви, ясна річ, думаете про таку лінію, що виробила собі популярність між нашими країнами і кількох овантних десятиліттях, перевозячи велике число таких пасажирів.

Такою лінією є Лінія Кюнард Гвайт Стар, якої флоту посліпних пароплавів і її модерних, швидких моторовідає неперервну службу і вноду в Третій Класі. Сказати правду, то ці треті-класні прогати найвищих пароплавів можна сміло порівнювати з першо-класними вигодами даніших кораблів. Сказати відомість особливо до посліпних пароплавів QUEEN MAY, AQUITANIA, BERENGARIA, як теж до модерних моторовідає BRITANIC і GEORGIC.

Час, потрібний на переїзд океану на таких кораблях як QUEEN MAY, займає лише 4 дні, отже, подорож суше до дуже багатого місцевості в Європі триває всього шість до сім днів. Це незвичайно важке для тих, що вибираються на короткі відвідини і хотіли би якнайдовше перебувати з своїми дорогими в Старій Краю.

Щоби піти на руку ріжним національностям, Лінія Кюнард Гвайт Стар запорядила на весну і літо значне число прогульок, які будуть під доглядом подорожнього управителя, котрий буде старанно давати про всі потреби пасажирів та про їх достаточну забаву, щоб що подорож зробити їм приємною і безжурною. Атмосфера на кораблях Кюнардів є наскрізь домашня, бо знайдете там завжди доволі своїх земляків.

Пакуки висилається звичайно на місце призначення без ніяких митних оглядів подорожі.

Подорожні управителі говорять вашою мовою, тож вам легко порозумітис з ними щодо своїх потреб і одержати від них безплатну пораду без ніяких труднощів.

Якщо ви цікавитесь якимнебудь відвідом в кількох публічних місцях, зверніть увагу на оголошення Кюнард Гвайт Стар у нашій газеті. Постаноюляючи свою подорож, зробите найліпше, коли зголоситеся до свого місцевого агента, котрий є об'єднаний з усіма тими послугами, які Кюнард дає своїм гостям.

— Вейтер, щож це за чорні точки плавають у каві?

Вейтер: Не знаю, прошу пана, може то вітаміни, про які тепер стількі говорять.

JOHN YATONHEW, M.A., S.J.D.

АДВОКАТ — ПОВНОВАСНИК — НОТАР

Член Адв. Палат пров. Опертіа та Майнітві. Доктор Юрид. Наук.

Мішганського Університету Зл. Д. А.

Урядув. всіх судів. Спеціальну увагу звертає на справи

Кримінальні, Розводні, Відшкодування та Імграційні.

909 GUARANTY TRUST BUILDING,

WINDSOR, ONTARIO, CANADA.

TEL. 3-5300.

При американській границі, напроти міста Дітройт.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Коляда на Рідну Школу.

Українська православна громада Міннеаполіс-Сейнт Пол перевела коляду на Рідну школу.

Зложили: Прот. Павло Корсунівський \$2.00; Петро Гайда \$1.50; по \$1: О. Пидкор, Г. Пастушенко, П. Ковалів, П. Приймак, д-р Г. Корчан, І. Готра І. Девис, А. Прошай, С. Рихлій, Ю. Делелюк, Д. Самотюк, П. Угринчук, П. Демороский, П. Андрушак; по 50 ц.: І. Тофан, К. Рихлій, Я. Галон, Т. Кохан, Н. Ванджур, П. Саловий, Р. Асенок, П. Лобаш, І. Якимів, а в Делелюк 25 ц. Іван Коцюба \$5, проф. Олександр Грановський і д-р Микола Гайдак по \$3, С. Коцюба \$1. — Разом \$34.25.

З концерту в пам'ять проголошення Соборності Українських Земель \$10.00.

Разом вислано до Об'єднання \$44.25.

Степан Коцюба.

Бориса англійською присутні зложили жертви на Рідну Школу.

Н. Н. \$5; по \$2: І. Габрилович, П. Борис, А. Рейтар, В. Дзінковський, А. Дачак; П. Влашак \$1.25; по \$1: О. М. Колтушкий, М. Корут, Д. Корут, Н. Н. Н. Лубовський, В. Сокіл, І. Миханський, П. Дуїберт, П. Стерн, П. Мителмай, В. Фабінський, Л. Лост, П. Кузьмий, П. Петва, П. Козел, П. Гурський, П. Сіва, П. Бек, П. Комент, Д. Кюветерс, П. Кунський, Т. Корнун, Т. Івашків, Д. Підгайний, П. Кузь, І. Бересюк, Д. Борні. Дрібними датками \$3.25. Разом зібрано \$47. Отсею дорогою вискажується всім жертводавцям щира подяка, а молодій парі бажаємо щасливого життя. Гроші вислано до краю через Об'єднання.

Присутній.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 25. лютого ц. р. помер в 48 році життя СТЕФАН АНТОНІШИН, член відділу 341 У. Н. Союзу в Клівленді, Огайо. Покійний полишив вдову Анну і четверо дітей, він походив з села Середній, пов. Лісько, Західної України. До Америки приїхав в 1906 року, членом У. Н. Союзу був від 1916 р.

Похорон відбувся 27-го лютого, з дому жалоби 2836 West 12th Street.

Стефан Г. Палівода, секр.

ЗБОРИ ВІДДІ